

เทศน์เช้า วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันพระวันทำบุญ วันทำบุญ หาบุญกุศลใส่หัวใจ บุญกุศลใส่หัวใจนะ ชีวิตนี้แสนสั้น ชีวิตเราเราว่ายินยาว ๑๐๐ กว่าปียืนยาวมาก เพราะมันเพลินไปกับชีวิตใจ แต่ดูสัตว์สิ สัตว์ไม่ก็วันมันก็ตาย สัตว์บางชนิดไม่กี่วันก็ตาย ชีวิตหนึ่งเขาวนเวียนมาหลายชีวิต ชีวิตของเขาวนเวียนอยู่หลายรอบเลย เราชีวิตหนึ่งตายไป เหมือนกันเลย เหมือนกัน ในวิภูวน ในพรหมนี้ ๘๐,๐๐๐ ปี ในเทวดา ในอินทร์ ในพรหม บางทีว่า ๕ ล้านปีการตกนรกอยู่ เขาคำนวณใจ ๑๐๐ ปีของเราเท่ากับ ๑ วันของเขา คำนวณชีวิตเขา อันนี้คำนวณออกมาเป็นอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ความเพลินในชีวิตของเรา ถ้าเราเพลินในชีวิตของเรา เราไม่ทำความเพียรขึ้นมาะ เวลาทำความเพียรขึ้นมาเราพยายามหาคุณงามความดี มันอัดอั้นตันใจ มันอุดอู้ใจ ทำไมมันไม่เป็นไป มันทำให้เป็นไป นี่เรื่องของศาสนา โลกนี้จะขาดศาสนาได้หรือ? โลกนี้ถ้าขาดศาสนา มันไม่มีอะไรอยู่ในหัวใจใจ ถ้าหัวใจเราร้อน หัวใจของเรามันคิดประสาของมัน มันไม่มีเครื่องเทียบเคียง เหมือนเรากินแต่อาหารเราไม่มีน้ำกลั้วคอไป เราติดคอตายเลย

โลกนี้ก็เหมือนกัน เพราะมีศาสนาเป็นน้ำดับไฟ ศาสนานี้เป็นน้ำดับไฟ แต่ตัวศาสนาเรา มองกันว่าตัวศาสนาคืออะไร? ตัวศาสนา เห็นไหม ศาสนธรรม ศาสนพิธี ศาสนบุคคล ศาสนวัตถุ ศาสนวัตถุมันเป็นวัตถุ เรามองรวมกันไปว่าเป็นตัวศาสนา แต่ความเป็นจริงศาสนธรรม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นแหละ ศาสนธรรมใจ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม แล้วเอาอะไรปฏิบัติล่ะ? เอาหัวใจปฏิบัติ

เรื่องของใจ เรื่องของนามธรรม เข้าถึงศาสนา มันเรื่องแสนยาก แล้วการรักษาศาสนาไว้ มันก็แสนยาก เห็นไหม เวลาเราปฏิบัติกัน เราทำของเรา มันถูกหรือมันผิดเราก็ไม่เข้าใจ เราทำของเรา เราไม่เข้าใจ ใจของเราเองยังจับต้องไม่ได้เลย ใจของเรา เราหาใจของเรา เราจับต้องใจ

ของเรา ตรงไหนเป็นใจ ตรงไหนเป็นกายเราแบ่งแยกไม่ถูก เห็นใหม่ ถึงว่าต้องเชื่อในศาสนา ก่อน เชื่อในความเป็นจริง

ความเชื่อ ความเชื่อเป็นความเปิดใจ หงายภาชนะขึ้นมา หงายสิ่งที่คว่ำอยู่ สิ่งที่มีนบบรรจุ สิ่งของไม่ได้หงายมันขึ้นมา ถ้าหงายหัวใจขึ้นมา มีความเชื่อของใจ ใจมันหงายขึ้นมา พอหงายขึ้นมา กำหนดทุกโทษเข้าไปมันจะเปิดรับไง ถ้าเราปิดใจของเรา เราปิดใจของเรานะ เราทำคุณงามความดีแล้ว เราเกิดมาเราก็ลำบาก ทุกข์แสนยากลำบากแล้วเราจะต้องทำอะไรให้มันลำบากไปกว่านี้อีก มันปิดแล้วมันตอกย้ำด้วย ตอกย้ำใจเราไม่ให้เปิดรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาเลย

สิ่งใหม่ๆ คือความคิดใหม่ๆ ความคิดริเริ่มไง มันจะไล่ความคิดเก่าๆ ออกไป ความคิดของเรามันสะสมขึ้นมาแล้วมันมีแต่ความคิดเก่าๆ ความคิดของเรามันสะสมแล้วมันคิดเก่าๆ ย้ำคิดย้ำทำแต่ความคิดเดิม ความคิดใหม่ ความคิดใหม่ให้สละสิ่งนั้นออก มันเป็นไปได้ เรื่องของนามธรรม เรื่องของใจ มันสละออกได้ เรื่องของความหมักหมมของใจ เรื่องของความรู้สึกของใจมันเปลี่ยนแปลงได้

ความเปลี่ยนแปลงได้ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ถ้าสิ่งที่ไม่ถูกใจเรา เราพยายามจะผลักไสออกไป สิ่งใดที่เป็นความพอใจของเรา เราจะเหนียวรั้งไว้ให้เป็นความคิดของเราตลอดไป แต่มันก็เหนียวรั้งไว้ไม่ได้ มันก็ผลอ มันก็ลืมนั่น เห็นใหม่ นั่นแหละธรรมชาติคือความคิดของใจ ธรรมนี่นะ เหตุไฉน เหตุคือมรรค มรรคคือเครื่องดำเนิน การแยกแยะเข้าไปเปลี่ยนแปลงความคิดของใจ นั่นแหละมันเปลี่ยนแปลงไม่ได้เพราะอะไร? เพราะว่ามันไม่มีความศรัทธา ไม่มี ความเชื่อ ถ้ามีความศรัทธามีความเชื่อ มันเปลี่ยนแปลงได้ เปลี่ยนแปลงได้ด้วย

เด็กๆ นี่ล้อมันด้วยขนม ล้อมันด้วยของเล่นมันจะพอใจ มันจะหยุดร้องไห้ แต่ผู้ใหญ่ล้อมันด้วยของเล่นไม่ได้ ผู้ใหญ่ต้องล้อมด้วยเพชรนิลจินดา ล้อมด้วยความที่ว่าเป็นของจริงโดยสมมุติเขา เห็นใหม่ เป็นของจริงโดยสมมุติเขา มันก็เป็นของจริงโดยสมมุติเขา ให้คุณค่านิยมมันก็เป็นคุณค่านิยม เพราะสังคมนิยมมีคุณค่าขึ้นมามันก็เป็นของมีราคาขึ้นมา แต่ถ้าสังคมนั้นเลิกละ เลิกสนใจขึ้นมา สิ่งนั้นก็ไม่มีคุณค่าขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ใจของเรามันเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ด้วยความเห็น เริ่มต้นด้วยศรัทธา พอตัวศรัทธาขึ้นมา มันมีศรัทธาขึ้นมาขนาดไหนก็แล้วแต่ มันก็เป็นศรัทธาความเชื่อ มันยังแก้กิเลสไม่ได้ มันต้องทำความสงบของใจเข้ามา ใจจะทำความสงบเข้ามามันมีความเชื่อของมัน มันทำ

ความสงบของมันเข้ามาได้ ถ้าไม่มีความเชื่อของมัน มันไม่ทำความสงบของมันเข้ามาหรอก มันผลัดไถๆ นั่นแหละศรัทธาความเชื่อเหมือนห้วงจักร ถ้ามีห้วงจักร มันจะดึงขบวนรถจักรมาทั้งหมดเลย

ในทรัพย์ของโลกเรา นี่ศรัทธาความเชื่อเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐที่สุด มันจะดึงเรามา ดึงให้ร่างกายเรามา ดึงความคิดเห็นของเราเปิดไป เปิดออกไปเพื่อจะรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามา ศรัทธาความเชื่อ ที่นี่ศรัทธาความเชื่อมันต้องมีปัญญา ถ้าความเชื่อของเราเชื่อด้วยความมกมาย เราเชื่อด้วยความคิดของเรา เราเชื่อเขาตลอดไป มันก็เชื่อไม่ได้

อย่างเชื่อนี้ถ้าใครโต้แย้งเรื่องมรรคผลนิพพานได้คนนั้นเก่งมาก คนนั้นถ้าโต้แย้งเพราะความเชื่อของเราเชื่อตามกันมาว่าสวรรค์มี นรกมี เราเชื่อกันมาอย่างนั้นว่าสวรรค์มี นรกมีแล้วมรรคผลนิพพานก็มี แต่ความเชื่อมันเป็นสังคมส่วนใหญ่ ถ้าเรามีความโต้แย้งขึ้นมาเราจะมีจุดเด่นไง เด่นที่เราสามารถมีปัญญามาก เราจะโต้แย้งสิ่งนั้นได้

มันจะโต้แย้งไปไหน มันคนตาบอด คนตาบอดมันชอบเถียง คนตาบอดมันมีความสงสัยตลอด องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ตาสว่างนะ จี้ไว้เลยว่ามรรคผลนิพพานมี ผู้ที่ทำเหตุนะ ในไฟถ้าเราเอามาจี้เราร้อน ไฟจี้เรานี้เรารีบแสบขึ้นมา เป็นไฟขึ้นมา ถ้ามันยังเป็นไปได้ อยู่ มรรคผลนิพพานมันก็มีอยู่เพราะอะไร? เพราะหัวใจมันทุกข์ใช่ไหม?

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ถ้าเราแก้ไขทุกข์ของเราได้ เราดับทุกข์ได้ ทุกข์มีความเกิดขึ้นมันเหมือนไฟ ถ้าเราดับด้วยน้ำ ไฟมันดับขึ้นไป มันดับขึ้นใจจะความจริงมันมีอยู่ มรรคผลนิพพานมันก็ต้องมีอยู่ เพราะอะไร? เพราะทุกข์เกิดขึ้นมาจากใจ ใจนี้มีความทุกข์มาก มีความเราร้อนมาในหัวใจ แล้วมันดับไปในหัวใจของสัตว์โลกนั้นนะ มันดับไป

มันเป็นไปได้ มันเป็นไปได้ด้วยมรรคอริยสัจจั้ง ด้วยมรรคญาณ แต่มันไม่เป็นไปได้โดยความนึกคิด ความนึกคิดมันมีความเปลี่ยนแปลงอารมณ์ มันก็ซุกปัญหาไว้ได้พรม ซุกปัญหาไว้ในหัวใจของเรา ซุกปัญหาไว้หมดเลย เพราะมันไม่สามารถแก้ไขได้ มันไม่ได้แก้ไข มันเพียงแต่มีความคิดใหม่เข้ามา มีความคิดใหม่เข้ามา แต่ถ้าเราวิปัสสนา ถ้าทำใจของเราสงบขึ้นมา ใจของเราจะสงบขึ้นมา แล้วจับสิ่งนั้นขึ้นมาวิปัสสนา จับสิ่งที่มันเป็น สิ่งที่มีมันเกาะเกี่ยวในใจขึ้นมา ตั้งไว้เป็นโจทก์ แล้ววิปัสสนาแยกเยาะมันออกไป

ถ้าแยกแยะมันออกไป สิ่งนั้นมันถึงเป็นการชำระกิเลส มันเกิดจากที่ไหนล่ะ? มันเกิดจากหัวใจ ต้องมีความคิดของใจริเริ่มขึ้นมา แล้วก้าวเดินขึ้นไป นี่ศาสนธรรมสอนตรงนี้ นี่หัวใจของศาสนาคือเรื่องของอริยสัจ หัวใจของศาสนาเป็นเรื่องของการกำจัดความผิดพลาดในหัวใจของเรา ความผิดพลาดในหัวใจนะ เพราะใจนี้มียางเหนียว มีความยึดมั่นถือมั่น ใจนี้ยังต้องเกิดต้องตายต่อไป เราทิ้งเฉพาะร่างกายไว้ในธรรมชาติของเขาเนะ ทิ้งร่างกายคืนโลกเขาไป แต่หัวใจนี้ต้องไปเกิดใหม่ เกิดใหม่ เกิดเป็นสัตว์ขึ้นมาก็มีร่างกายเป็นเครื่องจนา

อธิบายภูมิ ๔ ถ้าเกิดเป็นสัตว์เครื่องจนาขึ้นมาที่มีร่างกายเหมือนมนุษย์ มันก็ใกล้ชิดกับมนุษย์หน่อย ถ้าเกิดเป็นพวกสัตว์วันรกรขึ้นไปมันก็ได้เป็นกายของเขา เป็นกายที่ว่ามันเป็นสัตว์นรกไม่มีร่างกาย มีแต่ความเป็นนามธรรมทั้งหมด นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเกิดบนพรหม เกิดบนสวรรค์ มันก็เกิดขึ้นไปเป็นอย่างนั้น ใจดวงนี้มันถึงไม่ดับ มันต้องไปอีก เพราะมันติดยางเหนียวในหัวใจ มันติดความคิดอันนี้ แล้วความคิดอันนี้มันก็เผาใจ

นี่สิ่งที่ความทุกข์มันทุกข์อันหนึ่ง สิ่งที่มีมันมีเสียดแทงใจ สิ่งที่มียางเหนียว สิ่งที่มีความคิดมันต้องก้าวเดินตามพลังงานที่จับใส่ พลังงานที่มันจับเคลื่อนไปไ้ ใจนี้มีพลังงานจับเคลื่อนในหัวใจ เห็นไหม มันต้องเป็นไป ทีนี้พลังงานจับเคลื่อนมันแยกแยะว่าเป็นบาปอกุศล หรือเป็นบุญกุศล นี่เราถึงต้องทำบุญกุศลไ้ เราถึงว่าวันนีวันพระไ้ วันพระเราหาเข้ามาในหัวใจ หาเรื่องความเป็นใจ เราสละออกให้ทาน

สิ่งที่สละออกนั้นเราอุตสาหหาเงินหาทองมา เพื่อหาเงินหาทองมา แล้วเราแลกเปลี่ยนเอามาเป็นอาหาร เป็นทาน แล้วเราสละออกไป เห็นไหม มันเป็นบุญกุศลแน่นอน มันสะสมลงที่ใจ ใจนี้แยกแยะออกมา ใจนี้ทำออกไป ใจนี้เป็นผู้สละ คิดตั้งแต่เมื่อคืนว่าพรุ่งนี้จะไปวัด คิดตั้งแต่เมื่อคืน นี่เป็นเจตนา เป็นความเห็น นี่เปิดประตูโล่งแล้ว เปิดประตูโล่ง ความคิดของเราคิดออกไป กับความคิดว่าพรุ่งนี้เราจะไปสักขโมยเขา ความคิดมันเป็นอย่างไร? มันต่างกันมากเลย

ความคิดว่าเราจะเอาเปรียบเขา เห็นไหม ความคิดที่เริ่มต้นเป็นกุศลขึ้นมามันก็เป็นกุศลเข้ามา นั่นแหละความคิดเป็นอกุศลหรือเป็นกุศลขึ้นมา พลังงานนี้เป็นพลังงานจับเคลื่อนของใจ แล้วเวลาภาวนาไปมันละพลังงานทั้งหมด มันตัดพลังงานทั้งหมด พลังงานที่ว่าเป็นพลังงานจับเคลื่อนทั้งหมด มันจะโดนชำระออกไปจากใจ มันเป็นพลังงานบริสุทธิ์ไ้ เป็นธาตุรู้ที่บริสุทธิ์ เป็นธรรมชาติ ธรรมชาติที่ว่าไม่จับเคลื่อน ไม่มีสิ่งใดก้าวเดินต่อไป มันจะเต็มที่เต็มอีกไ้ไม่ได้ใน

หัวใจนั้น มันจะเต็มเปี่ยมในหัวใจ พลังงานนี้โดนตัดออกไป โดนตัดออกไปด้วยวิปัสสนา วิปัสสนา

นี่ศาสนธรรมคำสั่งสอนนี้สั่งสอนตรงนี้ไง สั่งสอนด้วยเรื่องทาน ศีล ภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญา มีศีล มีสมาธิแล้วมีปัญหา ปัญญาใคร่ครวญ ปัญญาอย่างหยาบๆ เราเข้าไปไม่ถึงนะ มันลึกซึ้งมาก ปัญญาอย่างเรา สัมมาอาชีวะมีการเลี้ยงชีวิตชอบเราก็อาเป็นมรรคของเรา ถูกต้องเป็นมรรคของเราเพื่อก้าวเดินเข้าไปหาธรรม แต่มรรคในการประพฤติปฏิบัติมันเลี้ยงใจชอบ เลี้ยงอารมณ์ไง อารมณ์ที่มันเป็นอาหารของใจ ใจนี่กินอารมณ์เป็นอาหาร กินความรู้สึกเป็นอาหาร ถ้าเลี้ยงใจชอบ ความคิดถูกต้องมันก็จะก้าวเดินไปในทางที่ถูกต้อง

ความคิดที่ผิด แม้แต่ความคิด ในสมัยพุทธกาลพระที่ว่าเป็นพระอรหันต์ แล้วเขากล่าวดูว่าทำความผิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอามาไต่สวนต่อหน้า แม้แต่คิดยังไม่เคยคิด แม้แต่คิดทำความชั่วยังไม่มีความคิดในความชั่วไม่มี แล้วการกระทำมันมาจากไหน?

นี่ก็เหมือนกัน ใจอิ่มเต็มแล้วไม่สามารถเติมอีกได้ ความคิดในสิ่งที่ชั่วมันไม่มีในหัวใจ อันนั้น แล้วมันจะเป็นไปได้อย่างไร? อันนี้มันเกิดมาจากไหนล่ะ? มันเกิดมาจากคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดมาจากธรรมอันนั้น ธรรมอันนั้น ธรรมคือมรรคอรียสังขัจจธรรมอันนั้น มรรคทำไมเราคาดว่ามรรคอรียสังขัจจมันต้องทำถูกต้องแล้ว เราทำต้องถูกสิ มันหยาบ ทำแบบเด็กก็เป็นมรรคของเด็กๆ ทำแบบผู้ใหญ่ก็เป็นมรรคของผู้ใหญ่

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าทำแบบเด็กๆ ความคิดของเราเป็น โลภียะ เราคิดขนาดไหนมันก็เป็น การคาดการณ์หมาย ผู้ใดคาดการณ์มันจะได้ความคาดหมาย ผู้ใดทำความคาดหมายเข้าไป แล้วทำความจริงเข้าไป ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะถึงจะเข้าถึงหัวใจ นี่มรรคของผู้ใหญ่ มรรคของผู้ใหญ่มันเป็นมรรคในหัวใจไง มรรคที่ในหัวใจเกิดขึ้น สัมมาสมาธิเกิดขึ้นมา ความสงบความตั้งใจของใจ อ้อ มันเป็นแบบนี้เอง ใจมันตั้งมั่นนะ มันปล่อยวางอารมณ์ต่างๆ ได้ทั้งหมดเลย มันปล่อยวางเป็นเอกเทศของมันเข้ามา

สิ่งที่เป็นเอกเทศมันมีพลังงาน เห็นไหม พลังงานนี้เป็นพลังงานบวก ไม่เป็นพลังงานลบ แล้ว พลังงานบวกนั้นจะย้อนกลับมาวิปัสสนา พลังงานตัวนี้ยกขึ้นมาเป็นมรรค ถ้ามรรค นี่มรรคของผู้ใหญ่เกิดขึ้น มรรคของผู้ใหญ่เกิดขึ้น พลังงานเกิดขึ้นในหัวใจ ความใคร่ครวญในใจมันจะต่างกับความคิดข้างนอกเลย เวลาวิปัสสนาเกิดขึ้นในหัวใจนะมันเหมือนการสู้รบกัน นี่กองทัพ

กิเลสกับกองทัพธรรมสู้รบกันกลางหัวใจ สงครามเกิดขึ้น แล้วสงครามแพ้ชนะ ถ้ากิเลสชนะขึ้นมาเราจะมีค่าน้อยเนื้อต่ำใจ ถ้าธรรมชนะเราจะมีความสุขใจของเรา เราจะปล่อยวางขึ้นมาจนเกิดสันติภาพในหัวใจ

นี่พลังงานตัวนั้นโดนชำระออกไปจากใจหมดสิ้น สันติภาพเกิดจากใจ ใจดวงนี้อึดเต็มในความเห็นของมัน ใจดวงนี้ นี่สิ่งที่ปรารถนา มรรค ผล นิพพาน เกิดขึ้นมาในศาสนาพุทธ มรรค ผล นิพพาน เกิดขึ้นมาจากมีมรรคอริยสังขัง ถ้าศาสนาไหนมีมรรค ศาสนานั้นมีผล ศาสนาไหนมีเหตุ เหตุในการสร้าง เหตุในการสร้างเปลือกๆ ในความเห็นของโลกเขานั้นเป็นเรื่องเปลือกๆ นะ ความคิดในหัวใจที่มันเป็นมรรคอริยสังขังภายในหัวใจ ผู้ที่ปฏิบัติเท่านั้นถึงจะเห็นสิ่งนี้ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติไม่เคยเห็น ปัญญาสิ่งนี้เป็นภาวนามยปัญญา ถ้าใครเคยเห็นภาวนามยปัญญา ผู้นั้นต้องเป็นอริยบุคคลขั้นต่ำขึ้นไป เพราะมันจะเกิดขึ้นกับใจดวงนั้น แล้วมันสมุจเฉทปหานใจดวงนั้นขาดออกไปจากใจ

นั่นแหละเป็นสิ่งที่ว่าเกิดขึ้นมาจากเราเชื่อเราศรัทธา เราก็มีความเป็นไปได้ เรามีเป้าหมาย ถ้าเราไม่เชื่อเราไม่ศรัทธา เราก็วนเวียนอยู่ในโลกนี้แหละ วนเวียนไปตามกระแสของโลกเขา บุญกุศลก็สร้างสมไปเพื่อเกิดดีเกิดชั่วไปตามประสาโลกเขา แต่ถ้าเราทำคุณงามความดีของเราได้ เราจะตัดของเราได้ แล้วขาดสิ้นไปจากใจดวงนี้ เอวัง